

PIRMAS SKYRIUS

Sloulio priepilaukoje kažkas buvo ne taip. Visi tai suprato, bet niekas negalėjo tiksliai įvardyti.

Pirmiausia viskas prasidėjo kaip ir įprastą šeštadienio rytą sezono metu. Vyrai ankstyvą rytą susirinko valyti nuomojamų valčių, atplukdytų penktadienio vakarą. Kiek vėliau pasirodė moterys, juokaudamos ir kikendamos, ir netrukus džiūti birželio saulėje buvo iškabintos akį rėžiančio raudonumo valčių burės. Vėliausiai atkulniavo senis Sloulis, balta barzda, vilkintis tvarkingu senamadišku jūreivišku paltu, o drauge su juo – ir sūnus, jaunesnysis jo partneris, Haris, kurį priepilaukoje visi vadino jaunuoju Skubinkiu. Kaip paprastai, senis Sloulis atsirakino biurą. Kaip paprastai, jaunasis Skubinkis sėdo į ilgą, lėtą, galingą priepilaukos barkasą, ketindamas apiplaukti pakrikai plūduriuojančias nuomojamas valtis ir, jei reikia, atplukdyti jas. Dvi

valandas pasirengimo darbai naujai valčių nuomininkų partijai ėjo sklandžiai, be jokių trikdžių.

Antrai valandai baigiantis jaunasis Skubinkis suirzęs grįžo barkasu. Jis metė bakšto-
vą prielaukos darbininkui, susikeikė, kai šis nepagavo virvės, ir keleto jūrmylių per valandą greičiu patraukė į biurą. Iš ten pasigirdo abiejų partnerių pašnekesys. Skubinkis kalbėjo lyg susierzinęs ir bandydamas išsiginti, o senis Sloulis atrodė tiesiog apimtas nevaldomo įniršio. Neilgai trukus Sidas Symuras, kuris nekaltai lakavo gafelį po biuro langų, pranešė, kad jie skambinėja į visas prielaukas, o po ketvirčio valandos prie jų prisijungė ir prielaukos viršininkas. Jis išėjo suraukęs antakius.

– Įpilk kuro barkasui – ištrauk tenderiuką ir pripilk į jį kuro.

– Ar kažkas nutiko? – pasidomėjo Sidas Symuras ir, metęs gafelį, ėmėsi vykdyti nurodymus.

– Nesuk sau galvos, tiesiog daryk, ką aš sakau.

Sidas tik gūžtelėjo ir ėmėsi darbo. Tačiau dabar jis jau beveik neabejojo.

– Jie neteko valtys, – burbtelėjo Faidonui Jangui. – Štai kur paslaptis!

– Tai gal kas nors nuskendo? – viltingai paklausė Faidonas.

– Kur ten nuskendo! Jei kas būtų nusken-
dęs, jau būtų su tinklais.

Tačiau tai Faidono neįtikino.

Skubinkis su viršininku išlindo nešini žemėlapiu, kurį akylai tyrinėjo, kol į barkasą ir tenderį buvo pilamas kuras. Sidas klausėsi ištempęs ausis, bene pavyks ką nors nugirsti ir suprasti, kas vyksta, tačiau Skubinkis ir viršininkas kalbėjo pakuždomis, gniauždami žemėlapi tarpu savęs. Galiausiai nieko naujo jis nesužinojo. Valtys išplaukė – viena pasroviui, kita – prieš srovę; senis vis dar skambinėjo visoms įmanomoms ir neįmanomoms įstai-
goms, o darbingas šeštadienis vėl grįžo į savo vėžes.

Skubinkis parplaukė tik įpusėjus vidurdienii. Dabar buvo ne tik susierzinęs. Jis užtrenkė paskui save biuro duris, o vėliau – ir langą, tačiau Sidas, visiškai praradęs gėdos jausmą, šmurkštelėjo už pastato ir prispaudė ausį prie medinės sienos. Taip stovėjo geras penkias minutes – penkias jį užbūrusias, atitraukti neleidžiančias minutes. Tada prasmuko į drėgną valčių pastogę, kur jo sumanumo rezultatų laukė pustuzinis kitų.

– Nuskendo? – panoro sužinoti Faidonas. –
Statau paskutinį savo dolerį už skenduolį.

– Skenduolis – baik tu! Niekaip negali iš-
mesti jo iš galvos.

Sidas nutilo mėgaudamasis akimirka, kol
kiti kaip išbadėję laukė jo žodžio.

– Tai „Harrieras“ – supleškėjo ties Olbio
damba.

– Supleškėjo? – atliepė Faidonas.

– Aha – supleškėjo iki vandens linijos. Joje
rado ir žmogų... arba jo palaikus. Senis šiuo
metu skambina policijai.

Jis gėrėjosi atitokti negalinčiais bičiulių
veidais.

Vyriausiojo inspektoriaus Volkerio kabine-
te degė šviesa. Inspektorius Hensomas pasi-
beldė ir, nelaukdamas kvietimo, įėjo. Vyriaus-
siasis inspektorius, palinkęs ir susidomėjęs,
nepaisydamas vėlyvos valandos, tyrinėjo pre-
liminarią ataskaitą: jis žinojo tokį Hensomo
pamėgtą būdą įeiti pro duris, tad nesivargino
pakelti akių.

– Gerai, – tarė jis. – Pasiklausykime liku-
sios dalies.

Hensomas sudribo visu kresnu kūnu į lan-
kytojo krėslą:

– Ta dalis velniškai nemaža...

– Atsirado komplikacijų? – sumaniai dirs-
telėjo vyriausiasis.

– Švelniai tariant. Nežinau, nuo ko
pradėti.

Jis atsiduso ir pabandė tiesti ranką į kiše-
nėje laikomus cigarus, bet vyriausiasis buvo
griežtas nerūkymo šalininkas, tad pabandy-
mas tuo ir baigėsi. Koridoriaus gale girdėjosi
puodelių skimbčiojimas, o ties vyriausiojo al-
kūne stovėjo tuščias kavos puodelis. Hensom-
as svajingai užsižiūrėjo į jį.

– Na, pirmiausia reikia pasakyti, kad abe-
jonių dėl lavono nekyla. Tai vienintelis aiškus
dalykas visoje toje makalynėje. Yra rankoga-
lių sąsagos ir žiedas su antspaudu, kurie ne-
visiškai išsilydė, o kojų linkiuose išliko
ugnies nepaliesto audinio skiaučių. Šeima su-
taria, kad visa tai – jo daiktai. O geram detek-
tyvui yra dar ir papildoma dovanėlė.

Hensomas išsitraukė nedidelį paketėlį, su-
suktą į nosinę, ir išvyniojo vyriausiajam ant
stalo. Tai buvo dantų protezai – apanglėję ir
kiek persisukę priekyje, tačiau galinė dalis iš-
likusi nepažeista. Vyriausiasis abejingai pa-
žiūrėjo į juos.

– Išsiaiškinote, kas dantų technikas?
– Gavau jo stomatologo adresą iš žmonos. Šis juos atpažino ir dar pasitikslino su techniku. Lamasas buvo juos pasigaminęs vos prieš kelis mėnesius.

Vyriausiasis linktelėjo ir stumtelėjo protezų liekanas Hensomui.

– Papasakokit daugiau. Ar mirties priežas-tis nustatyta?

– Patologas kaip tik bando tai padaryti, bet mirti jis galėjo nelaimingo atsitikimo metu. „Harrieris“ yra nedidelė pagalbinė jachta su varikliu, įmontuotu šulinyje. Lavonas gulėjo greta jo, ir panašu, kad gaisras prasidėjo nukėlus variklio dangtį. Tačiau, – Hensomas pavargęs patraukė pečiais, – čia ir prasideda komplikacijos.

– Tęskite, – paragino vyriausiasis.

– Na, panašu, kad jis buvo pasiėmęs ir moterį – taip man pasakė valčių nuomos punkte.

– Ne savo žmoną?

– Tikrai ne žmoną. Jo žmona išvis nieko apie šią kelionę nežinojo – jis sakė jai išvykstantis verslo reikalais.

– Ar mums žinoma, kas ji tokia?

– Puikiai numanoma. Jis turėjo sekretorę, vardu Linda Brent. Biure ji nesirodo nuo

praėjusio šeštadienio ir, anot jos motinos, išvyko susikrovusi lagaminą pasakiusi, jog išsiruošė į Geitono atostogų stovyklą. Susisiekiu su jais, bet apie ją jie nieko nėra girdėję. Iš motinos gavau merginos nuotrauką, tačiau neturėjau laiko kam nors ją parodyti.

Jis išsitraukė iš kišenės fotografiją. Joje buvo įamžinta apvalių formų simpatiška mergina tiesiais juodais plaukais, širdelės formos veidu ir patraukliomis, toli viena nuo kitos akimis.

– Tikra gražuolė, ar ne... Tačiau turėkit galvoje, kad apie žmoną taip pat negali nieko pikta pasakyti.

Vyriausiasis inspektorius paniekinamai prunkštelėjo, tačiau nenuleido akių nuo pateikto įkalčio.

– Tarp laivo nuolaužų jos nebuvo?

– Nea. Kaip ir namuose.

– Niekas jos nematė?

– Niekas iš mūsų apklaustųjų. Ir tai dar ne viskas – dingo ir Lamaso vairuotojas. Pasak tarnų, jis sakė, kad Lamasas paskambino jam vakar vakare ir paprašė paimti nuo Olbio. Išvažiavo mašina pusę devynių vakaro ir daugiau niekas jo nebematė. Mašiną radome paliktą miške, Panksforde.

– O kada kilo didysis gaisras?

– Vienas Olbio kaimo senukų teigia, kad apie pusę dešimtos vakaro matė kylančius dūmus iš tos pusės. Tas Olbis toks nuošalus, kad jį kur.

– Tačiau iki dambos galima nukeliauti per pelkę vedančiu keliu, ar ne?

– Aha. Bus maždaug kilometras.

– Gal pastebėjote kokių nors mašinos padangų žymių?

– Mašina paliko dvigubus pėdsakus: atvažiuodama ir išvažiuodama – pėdsakų gale matoma apsisukimo vieta. Žymės atitinka Lamaso automobilio padangas.

Vyriausiasis irzliai čiupo ataskaitos lapą.

– Papasakokite man konkrečiau, – piktai paliepė jis. – Ne itin suprantu. Iš pradžių papasakokit apie Lamasą.

Hensomas pasikuitė krėsle ir vėl bergždžiai siektelėjo cigarų kišenėje.

– Gerai jau, gerai! – galiausiai pratrūko vyriausiasis. – Rūkykite, jei jau taip norite, po šimts!

Hensomas dėkingas pasinaudojo suteikta malone. Apniukusi mina pranyko nuo jo kone dailaus veido užsitraukus pirmąjį godų „Havanos“ dūmą.

– Džeimsas Viljamas Lamasas, penkiasdešimt ketverių, kilęs iš senos Norčesterio

šeimos... Mieste verčiasi didmenine prekyba maisto produktais, UAB „Lamaso urmas“, Kaunt Stritas... Žmona su dukra yra smulkios akcininkės... Žmona maždaug dešimčia metų jaunesnė... Sūnus Polis, dvidešimties metų, antrus metus studijuoja Kembridže... Dukra Polina, dvidešimt vienerių metų, dirba jo įmonėje. 1938-aisiais jis pasistatė didelį namą Raksted Brode. Prieš tai gyveno mieste. Praėjusios savaitės penktadienį pranešė žmogui, kad savaitei išvyksta į Londone rengiamą didmenininkų konferenciją – ji išties vyko – ir paprašė vyriausiojo klerko savaitę išsiversti be jo. Tiesą sakant, jis savaitei išsinuomojo „Harrierį“. Prieplaukoje jis pasirodo vėlyvą šeštadienio vakarą, kai dauguma jau buvo išėję namo, drauge buvusią moterį pristato kaip savo dukrą ir pasileidžia pasroviui. Penktadienio vakarą „Harrieris“ pasiekia Olbio dambą. Pusę devintos vakaro vairuotojas Džozefas Hiksas, teigiama, sulaukęs Lamaso skambučio, išvyksta automobiliu. Pusę dešimtos vakaro Džeibezas Tulis iš „Lūšnelės“, Olbio...

– Taip, šitą jau žinau! – įsižeidęs įsiterpė vyriausiasis. – Noriu išgirsti apie šeimą. Ką jie veikė praėjusį vakarą?

Hensomas ramiai išpūtė prabangių dūmų kamuolį:

– Dukra turi alibi. Kiti du buvo tiesiog išvykę.

– Kaip tai suprasti – tiesiog išvykę?

– Ponia Lamas turi automobilį. Ji teigia nuvykusi iki Si Vestono.

– Kuris yra visiškai priešingoje pusėje nei Olbis. O sūnus?

– Jis buvo išvažiavęs motociklu.

– Ir tikrai kur nors kitur nei prie Olbio!

Hensomas linktelėjo:

– Sako nuvažiavęs iki pat Čiphemo.

Vyriausiasis inspektorius pirštais pabarbeno į stalą.

– Man tai nepatinka, – ištarė jis. – Visai nepatinka. Ir įtariu, kad niekas nenumanė apie žavingąją Lamaso pupytę?

– Pasak jų pačių – ne.

– Tai buvo tiesiog didžiulė staigmena.

– Bent jau taip bandoma parodyti.

Vyriausiasis vėl pabarbeno ir nepatenkin-tas sužiuro į Hensomo cigarą.

– Gerai, – pasakė jis. – Pradėkime nuo paprasčiausių žingsnių. Apsimeskime, kad visi sako teisybę. Vadinasi, Lamasas paskambina vairuotojui – iš kur jis skambino?

– Prie pelkės keliuko ir pagrindinio kelio sankirtos yra taksofonas.

– Gerai. Darykime prielaidą, kad jis juo ir pasinaudojo. Taigi, kam Lamasui būtų reikalinga mašina? Atsakymas – nuvežti savo mažutę namo, kad nereikėtų drauge su ja plaukioti šeštadienio rytą, kai pilna žmonių.

– Tai reiškia, kad vairuotojas turėjo žinoti apie merginą, – džiugiai pridūrė Hensomas.

– Būtent, – kandžiai atsakė vyriausiasis. – Paprastai vairuotojai žino apie tokius dalykus, Hensomai. Taigi, vairuotojas atvyksta, paima merginą, o kol jis ten, tarkime, kad Lamasas paprašo jo pažiūrėti, kas nutiko jachtos varikliui. Nuima dangtį, kad jam parodytų – pratekėję degalai – kažkaip skyla žiežirba – puf – vairuotojas spėja atšokti, o Lamasas žūva liepsnose. Tai įmanoma, Hensomai, visiškai įmanoma... Bet tik iki šitos vietos. Dabar vairuotojas su moterimi, užuot padėję, nusprendžia dingti. Kodėl? Koks yra galimas motyvas?

– Galbūt jie įsimylėję? – pasiūlė mintį Hensomas.

– Tai ne priežastis!

– Ji yra tokia moteris, su kuria vyras norėtų pradingti.

– Bet kodėl dingti su ja būtent *tuo metu*? – paniekinamai suprunkštė vyriausiasis. – Juk turėjo pasitaikyti ir geresnių progų. Ne – jiems reikėjo turėti rimtesnį motyvą.

– Pavyzdžiui, kivirčas su Lamasu, per kurį jie jį nudeda.

– Ne, žmogau, ne! Jei jie būtų taip padarę ir paprasčiausiai palikę lavoną, *tuomet* tai galėtų būti priežastis. Tačiau jei tai buvo žmogžudystė, buvo pasistengta, kad ji atrodytų kaip nelaimingas atsitikimas. O norint, kad tai atrodytų kaip nelaimingas atsitikimas, visiems reikėtų elgtis natūraliai, ko jie nepadarė. Tad prielaida, jog tai buvo nelaimingas atsitikimas, atkrinta.

Hensomas pamažu suraukė kaktą:

– Galbūt jie žinojo, kad jis turi pinigų – tai būtų buvusi paskata.

– Pinigų? – užriko vyriausiasis. – Kokių dar pinigų jis galėjo su savim turėti?

Hensomas nejaukiai pasimuistė:

– Juk sakiau, kad viskas labai komplikovota... Panašu, kad jis pamažu išsigrynino įmonės lėšas ir ją likvidavo.

Vyriausiasis inspektorius pasižiūrėjo į jį taip, tarsi norėtų įkąsti.

– Prašau, – grėsmingu tonu paprašė jis. – Neskubėkite. Papasakokite, kai pats norėsite. Aš čia tik šiaip sau sėdžiu.

– Na... vyriausiasis klerkas papasakojo. Lamasas paliko jam čekį algoms išmokėti. Šis pateikė jį vakar ryte, o bankas atsakė, kad sąskaita uždaryta. Ir čia istorija nesibaigia. Jis mažino kapitalą jau kelis pastaruosius mėnesius, kol galiausiai pasiekė nulį, be to, nuomos sutartis pasibaigia mėnesiui gale, be to, jis uždarė savo asmeninę sąskaitą banke. Paspaudžiau banką ir išsiaiškinome, kad jis išsiėmė septynis–aštuonis tūkstančius svarų mulkiomis kupiūromis, ir tai neskaitant pinigų, kuriuos galėjo turėti pasiėmęs. Taigi, jei turėjo tokią sumelę su savim jachtoje...

– Taip, Hensomai, – ragino jį vyriausiasis, grėždamas žvilgsniu. – Ko nutilote... Jei turėjo tokią sumelę jachtoje?

– Na, tuo galima būtų paaiškinti, kodėl vairuotojas su pupyte paspruko... Nesvarbu, ar jie jį nudėjo, ar ne.

Vyriausiasis inspektorius giliai įkvėpė.

– *Ačiū*, Hensomai, – pasakė Volkeris. – Labai jums ačiū. Gal yra dar kokių nors smulkmėnių, apie kurias norėtumėte užsiminti, kol dar nespėjome atsigaivinti po sukrėtimo?

Hensomas mostelėjo, kad nėra, ir vyriausiasis inspektorius piktai prunkstelėjo.

– Taigi... grįžkime prie to taško, kur sustojome. *Tarkime*, kad pinigus jis buvo pasiėmęs,

gerai? Pinigus jis turėjo, ir šią savaitę apie tai sužino jo mergina. Ji prasitaria apie tai vairuotojui – galbūt mėgina slapta pergabenti pinigus iš jachtos savo rankinėje. Tada atsitinka vienas iš dviejų dalykų: arba įvyksta tikras nelaimingas atsitikimas, arba Lamasas išsiaiškina, kas vyksta, ir jiems prireikia jį nutildyti. Jei įvyksta nelaimingas atsitikimas, tikėtina, kad jie gali pasipustyti padus, nors tam ir nebūtų būtinybės. O jei visgi tai žmogžudystė, kuri turi atrodyti kaip nelaimingas atsitikimas, jie neturėtų pabėgti, nes taip sugriautų visą planą. Vienintelė logiška aplinkybė, skatinanti juos pabėgti, būtų ta, kad jie pavogė pinigus ir pasišalino dar *nesužinoję* apie nelaimingą atsitikimą – kitaip sakant, prieš jam įvykstant. Ar ne taip, Hensomai? Argi tai nebūtų logiška išvada, paremta jūsų faktais?

Hensomas mostelėjo cigargaliu. Vyriausiasis inspektorius buvo pratęs suvesti faktus į logišką visumą.

– Puiku, – jau maloniau tęsė vyriausiasis inspektorius. – Neskubėkime kaip akis išdegę. Aplinkui vyksta tiek žmogžudysčių, kad nereikia jų kurti paskubomis. Žinoma, nepulsime prie išvadų. Tokio požiūrio privalumais ir remsimės tirdami bylą. Tačiau esu beveik

tikras, kad pagal tai, ką iki šiol jums pavyko išsiaiškinti...

Jis nutilo ir staigiai kilstelėjo plyšujančio telefono ragelį.

– Vyriausiasis inspektorius Volkeris... Gerai... Ką radote... Rimtai!!! Ar esate tuo tikri?.. Žinoma... Tuoj pat atsiųskite.

Trenkė ragelį ir kurį laiką žiūrėjo į jį piktai tylėdamas.

– Taip, – galiausiai prabilo jis. – Taip! Dėl tos žmogžudystės bylos, Hensomai...

– Žmogžudystės? – išsižiojo Hensomas.

– Juk pasakiau, kad žmogžudystės! – nukirto vyriausiasis. – Skambino patologas. Jis atliko skrodimą ir plaučiuose nerado jokių smalkių pėdsakų – o jūs juk suprantate, ką tai reiškia!

– Jis... jis buvo negyvas, kai kilo gaisras?

– Būtent, Hensomai. Būtent tai ir reiškia.

Jiedu sužiuro vienas į kitą per vyriausiojo inspektoriaus stalą. Skvarbios mėlynos vyriausiojo inspektoriaus akys pažvelgė kone palankiai.

– Viskas priklauso nuo jūsų, Hensomai, – nuolankiai tarė jis. – Nesiruošiu atimti iš jūsų bylos, nebent situacija pablogėtų.

Hensomas papurtė galvą:

– To ir tikėjaisi... Anokia čia naujiena.
– Turite pripažinti, kad tokia perspektyva nėra maloni.
– Nenorėčiau pastoti jam kelio... Be to, lyg ir skolingi jam bylą po praėjusio tyrimo.
Vyriausiasis linktelėjo:
– Manau, kad tai protingas sprendimas. Policijos viršininko pavaduotojas, gavęs ataskaitą, ir pats būtų to reikalavęs...
Jis vėl pakėlė ragelį ir toliau bėrė žodžius kaip žirnius į sieną.
– Sujunkite su Centrinės būstinės Kriminaliniu skyriumi, – paprašė jis.
Inspektorius Hensomas nelinksmi nusi juokė iš pačių gūdžiausių savo sielos gelmių.

ANTRAS SKYRIUS

Iš Norčesterio policijos būstinės prieblandos išniro du siluetai – jie sustojo ir sumirksėjo, staiga apakinti ryškios birželio saulės. Vienas jų buvo aukštas, stambus vidutinio amžiaus vyras, vilkintis apsmukusiu tvido švarku. Per petį buvo persimetęs lietpaltį, o ant galvos užsimaukšlinęs nutrintą skrybėlę. Kitas nebuvo toks aukštas, bet ne mažiau stambus ir laikė porą lagaminų, kuriuos su palengvėjimu paleido užlipęs laiptais.

– Eilinį kartą tas pats, sere, – nepatenkin-
tas pasakė pastarasis. – Mes atitraukiami nuo sekmadieninių linksmybių – o aš jau rengiausi nuboginti savo bamblius į mugę. Paklausiui jūsų – kam gali šauti į galvą mintis tapti sumautu policininku?

Vyresnysis inspektorius Džentlis svajingai šyptelėjo tuščiai gatvei.